

248775

ความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา
ในตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

สุพัชร์ อนันตอนุพงศ์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

ความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา
ในตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

สุพัชร์ อนันตานุพงศ์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

ความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา
ในตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

สุพัชร์ อนันตพวงศ์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ อาคม กาญจนประโชติ

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.รจ ศิริสัตย์ลักษณ์

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดุษฎี ณ ลำปาง

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ สุทัศน์ จุลศรีไกวัด

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.รจ ศิริสัตย์ลักษณ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์ ดุษฎี ณ ลำปาง

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์ สุทัศน์ จุลศรีไกวัด

8 มีนาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.รุจ ศิริ สัตถ์กษณ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขจนการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์คุณหญิง ฉลิ่ง และรองศาสตราจารย์สุทัศน์ จุลศรีโกวิท กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ช่วยตรวจทานแก้ไขและให้คำปรึกษาในการทำการค้นคว้าแบบอิสระมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อัครม กาญจนประโชติ ที่ได้ร่วมเป็นประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระตลอดจนให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่ง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ คำแนะนำและคำปรึกษาที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ คุณวรวิมล พงศ์พิพัฒน์พันธุ์ องค์กรบริหารส่วนตำบลชัยบุรี และสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่างๆเป็นอย่างดี

ท้ายสุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวิสิษฐ อนันตพวงศ์ คุณแม่พิกุล อนันตพวงศ์ และญาติพี่น้องทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจและให้การส่งเสริมสนับสนุนผู้วิจัยในด้านการศึกษามาโดยตลอด ขอขอบคุณรุ่นพี่ รุ่นน้องและเพื่อนๆทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา จนการทำการค้นคว้าแบบอิสระสำเร็จลงได้ด้วยดี

สุพัชร์ อนันตพวงศ์

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา
ในตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ผู้เขียน นางสาวสุพัชร์ อนันตพวงศ์

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. รุจ ศิริสัตย์ลักษณ์	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ คุชฎี ณ ลำปาง	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
รองศาสตราจารย์ สุทัศน์ จุลศรีไกวัด	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

248775

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำนาในตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง 2) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา และ 3) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพทำนา จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งเล็กน้อย (51.4 %) เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 49.49 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการทำนาเฉลี่ย 20.34 ปี มีรายได้จากการจำหน่ายข้าวเฉลี่ย 123,084.60 บาทต่อปี มีพื้นที่ทำนาเฉลี่ย 17.36 ไร่ และมีที่ดินของตนเองเฉลี่ย 11.58 ไร่ เช่าที่ดินเฉลี่ย 5.7 ไร่ มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.32 คน เกือบครึ่งหนึ่งเป็น

248775

สมาชิกกลุ่ม ธกส. มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 2.44 ครั้ง/ปี เกษตรกรครึ่งหนึ่ง (50.9 %) ไม่เคยเข้าร่วมการศึกษาดูงาน/เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมวิชาการด้านการปลูกข้าวเลย และเกือบทั้งหมด (91.6 %) มีการรับข่าวสารด้านการเกษตรจากโทรทัศน์มากที่สุด เกษตรกรมีการใช้น้ำจากชลประทานในการทำนามากที่สุด

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา โดยศึกษาระดับความพึงพอใจใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิตข้าว ด้านการตลาดข้าว ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆ และด้านความสำคัญทางจิตใจ พบว่าโดยภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความสำคัญทางจิตใจ ซึ่งเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ รายได้จากการจำหน่ายข้าว จำนวนแรงงานในครัวเรือน การเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตร และการศึกษาดูงาน/เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมวิชาการด้านการปลูกข้าว โดยปัจจัยทั้ง 5 ตัว ล้วนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนาทั้งสิ้น

เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา พบว่าโดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ที่สำคัญได้แก่ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ น้ำท่วมซ้ำซาก และมีเงินทุนไม่เพียงพอในการผลิต เกษตรกรมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ เสนอให้ภาครัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาาราคาข้าวอย่างแท้จริง และต้องการให้ปรับปรุงระบบชลประทานให้ทั่วถึงมากกว่าเดิม ตลอดจนต้องการให้ปรับปรุงราคาปัจจัยการผลิตให้ถูกลง

Independent Study Title   Farmers' Satisfaction Towards the Occupation of Rice
Production in Chaiburi Sub-district, Mueang District,
Phatthalung Province

Author   Miss Supat Anuntanupong

Degree   Master of Science (Agricultural Extension)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Ruth Sirisunyaluck	Advisor
Assoc. Prof. Dusdee Na Lampang	Co-advisor
Assoc. Prof. Suthat Julsrigival	Co-advisor

ABSTRACT

248775

The objectives of this research were to study 1) personal characteristics, socio economic of farmers who have occupation in rice production in Chaiburi Sub-district, Mueang District, Phatthalung Province. 2) factors relating to farmers' satisfaction towards the occupation of rice production, and 3) problems, obstacles and suggestions of the farmers towards the occupation of rice production.

The samples used in this research consisted with 214 rice production farmers. Data was collected through the use of interviews and analyzed by computer program. Statistics employed were frequency, percentage, mean, maximum, minimum, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results revealed that more than little half (51.4 %) of the farmers were male, with an average age of 49.49 years. More than half of them had primary education, had an average experience of rice production of 20.34 years. The average income for selling a rice was 123,084.60 bath per year. Their average areas of rice

248775

production was 17.36 rai. The average estate of this farmers was 11.58 rai and leased 5.7 rai. Most of them lived in household that had an average labor of 2.32 persons, were members of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives group. They contacted with Agricultural extension officer averaging in 2.44 per year. Half of farmers (50.9 %) have never been participated in observe activities or academic training. Almost of them (91.6 %) received the most agricultural information from television. They almost used the water from irrigation.

The study on farmers' satisfaction towards the occupation of rice production concerning the satisfaction level in 4 dimensions as follows : producing of rice, marketing of rice, helping from organization and significant of mind. The result was satisfied in a medium which it had the medium of all dimensions that excepted the significant of mind had a high satisfaction.

The study of factors that had a statistically significant correlated with farmers' satisfaction were age, income from selling rice, labor in household, members of institute of agriculture and the observe activities or academic training of producing rice that the 5 factors had positive relationship with the level of farmers' satisfaction towards the occupation of rice production.

As for problems, obstacles and suggestions of the farmers towards the occupation of rice production, it was found that the farmers had the medium problem which is lack of soil fertility, corny flood and do not have enough money for production. The farmers suggested that the government is offered for fix the cost problem, tailored the irrigation system and tailored the cost of factor in production.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
1.4 สมมติฐานในการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
1.7 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลการดำเนินงานของตำบลชัยบุรี	7
2.2 ความหมายของความพึงพอใจ	14
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	15
2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ	19
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	29

3.3	การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
3.4	การวิเคราะห์ข้อมูล	32
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4.1	ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร	33
4.2	ความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา	41
4.3	ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา	44
4.4	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา	47
4.5	การพิสูจน์สมมติฐาน	53
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
5.1	สรุปผลการวิจัย	54
5.2	อภิปรายผล	56
5.3	ข้อเสนอแนะ	58
เอกสารอ้างอิง		60
ภาคผนวก		65
	ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	66
	ภาคผนวก ข ผลการทดสอบหาความเชื่อถือได้ (Reliability)	73
ประวัติผู้เขียน		76

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 จำนวนประชากรแยกตามหมู่บ้าน	10
2.2 ปฏิทินการผลิตข้าวนาปี	11
2.3 จำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปีและพื้นที่ปลูกข้าวนาปีในตำบลชัยบุรี	12
2.4 ปฏิทินการผลิตข้าวนาปรัง	13
2.5 จำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรังและพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังในตำบลชัยบุรี	13
3.1 การสุ่มเลือกหมู่บ้านเป้าหมายในการวิจัย	27
3.2 การคำนวณหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง	28
4.1 ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร	34
4.2 ความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา	41
4.3 ปัญหาของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา	44
4.4 ข้อเสนอแนะที่เกษตรกรต้องการให้มีการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการประกอบอาชีพทำนามากยิ่งขึ้น	46
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์	48
4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุเมื่อตัวแปรตาม คือ ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา	50
4.7 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา	52